

Передплата

на «РУСЛАНА» випосать:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш молодости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових ісалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що день крім неділі і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламанні неопечатані вільні від порги. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надслани» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Виборча реформа т. зв. демократів польських.

(X) Справа виборчої реформи виступила неперечно поміж усіма питаннями суспільно-політичними на першій плян. Нема найменшого сумніву, що політична програма бар. Феєрварого, для котрої він виєднав монарше одобрєнє, причинила ся найбільше до того, позаяк найголовнішою точкою сеї програми угорського міністра-президента є виборча реформа в напрямі загального голосованя. Колиж в Угорщині, котру доси уважано ще недоспілою до таких далеких реформ, має бути переведена виборча реформа в тім напрямі, то ся обставина впливає очевидно з великою силою і на відносини в австрійських краях. І справді бачимо, що не тільки в державній раді внесене, котре до того змагало, прийнято великою більшістю (хоч не двох третин) голосів, але по всіх краях відбувають ся поважні маніфестації тай в многих соймах краєвих опертих ще на давних виборчих ординаціях поставлено внесеня на заведенє загального, рівного і тайного голосованя.

Одинокую виїмку в тім напрямі становить лише галицький сойм, котрого більшість (польська) боронить ся всякими способами своїх станових і національних привілеїв, признаних їй «вітцем конституції» лютової. Всякі домаганя підношені в напрямі розширення виборчого права рускими послами, хоч звичайно були дуже умірені, або прямо відкидано, або справлено їм похорон в адміністраційній комісії. Так думала поступити і сим разом адміністрацій-

на комісія соймова з внесеннями д-ра Олєсницького і иншими, котрі в попередних сесиях ввійшли до сойму. Референт сих внесень п. Гарапіх мав уже, як звіщали деякі дневники, виготовлений звіт в тім напрямі, що адміністраційна комісія не вважає потрібним заводити які небудь зміни в дотеперішній ординації виборчій. Одначе навіть найбільш закостенілим консерватистам видало ся, що виступити в теперішній хвилі з такою полагодою справи навіть в галицькій соймі було би неможливо і чим скорше вість подану про звіт Гарапіха заперечено і оповіщено, що адміністраційна комісія ніби то не застановляла ся навіть над сею справою.

За те т. зв. «демократичний клуб», котрий давніше звав ся клубом польської демократії, може сучасно з соціально-демократичною демонстрацією за загальним правом виборчим, виступив з самостійним внесєнем про виборчу реформу. Ми вже не раз вказували на те, що назва сего стороництва демократична є лише гарною зверхньою вивіскою, бо в дійсности сї т. зв. демократи далеко менше показують зрозуміня для інтересів широких верств населєня, а особливо для справедливих потреб і домагань руского народу, як на пр. краківське стороництво консервативне. Предлога т. зв. польських демократів про виборчу реформу характеризує як найкрасше погляди і засади сего стороництва. Їх реформа задержує на дальше куриальну систему, але в тім обсягу змагає зладити кривди заподіяні широким верствам населєня що до виборчого права. Ся злагода має бути переведена по множенєм числа послів, зміст о 16, з торгових палат о 2, з сільських громад аж о 5 мандатів, а крім того заведем V-ої

курії лише з 24-ма мандатами. Взагалі се внесєнє польських демократів збільшає число соймових послів о 47. Окрім помноженя числа послів вводить внесєнє ще другу реформу — тайне голосованє, замість дотеперішного явного. Отсе і вся реформа демократичного клубу.

Передовсім же в очи значне помноженє міських мандатів, котрих число останніми часами і так зросло, коли тимчасом помноженє сільських мандатів вельми скупе і обмежає ся лише до новоутворених повітів.

Замітно і вельми характеристично для польської демократії, що она не домагає ся навіть знесеня прав виборів і заведеня безпосереднього вибору до сойму, о що стілько років уже доповідають ся рускі послі, що би тим способом усунути всякі надужитя виборчі. Очевидно і помноженє послів і задержанє посередних виборів піддержують польські демократи в тій цілі, що би забезпечити так значну перевагу польської більшости над Русинами. Окрім того предлога демократичного клубу задержує і в будуччині той сам податковий високий ценз в курії третій і четвертій, котрий значно перевищує податковий ценз при виборах до державної ради. При виборах до державної ради має виборче право кожний, що оплачує що найменше 8 К безпосереднього податку, коли тимчасом при виборах до сойму голосують перші дві третини громадян, списаних після високости податку і таким способом в многих громадах не мають права голосованя навіть такі, що платять по кільканайцять корон податку безпосереднього. Виборча ординація до державної ради має ту саму постанову що до тих двох третин, але ла-

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Зміст „Сельск-их пленіпотентів“ ось такий: Старий граф задумує продати своє село. Окучно добивають ся самі селяни, що хочуть закупити село громадою; добиваєт ся о нього також комісар, колишній Циганчук, Язович. Громада вибирає собі двох повновласників. Жереб рішає, що першим із них має бути Никола Закерничий, а другим Павло Скула. Закерничий — се чоловік правого та твердого характеру, що уміє і не боїть ся постояти разом із війтом, Петром Кропником, за добро громади. Противно Скула. Се людина дуже боязлива, що із страху за свою шкіру готов навіть ділати на некористь громади. Тую його боязливість використовує Язович, котрий хоче за всяку ціну купити село, бо знає, що граф продасть його тепер дуже дешево. В тій цілі постановляє він викликати заворушення в селі, що би настрашити графа таким робом і змусити до скорої продажі села. Орудивм до осягнення його цілі служать йому Скула, котрого він кличе до себе і наказує остро ділати на його користь. Тимчасом припадає комісарови до вшодоби гарна суджена Федора Козуба, Меляня. Він забажав конечно добути той

дівчини. Колиж усякі його намови полишають ся без успіху, хоче він забрати її до себе силою, говорячи, що двір має від давна право вибирати собі слуг із села. Одначе за Мелянією заступаєт ся війт і Закерничий. Розярений комісар велить тоді позамикати млин і коршму, засипати керницю та позаорювати пільні дороги, а між людей пускає чутку, що усьо се дієть ся через се, що Закерничий посьмів виступати проти волі комісара. Розяренє села звертаєт ся тепер проти першого повновласника. Його хотять навіть бити, але ще в час здержує їх від того війт.

Тепер постановляють Меляня з матірю, Кропик та Закерничий утічи із села. Та за намовою Язовича нападають на них у лісі Цигани, що би віддати їх у руки Язовича. Але нападенім приходить в поміч Федір і відбиває їх. Між тим постановив комісар спровадити до села війско, бо, мовляв, громада збунтувала ся. З тим посилає він до циркулу свого слугу, Карпа. Та сей місто сповнити приказ комісара, розказує цілу справу в циркулі і поспував в сей спосіб пляни своєму панови. За той час вертає до села Закерничий і звіщає громадї, що граф продав таки село селянам. Комісар виїжджає із села із своїми одноплемінниками — Циганами, а мельодрама кінчить ся веселою сценою: селяни ідуть до свого уже двора серед вистрілів із моздрів.

Серед акції порозкидувано багато пісень,

котрих основа взята переважно із народньої поезії, як пр. «Тамъ єсть въ лѣсѣ зрубъ, зрубъ.»¹⁾ На особливу увагу заслугує справді гарна пісонька про шершеня та пчїлку («Ясного ранку пчолка полетѣла».)²⁾

Провідною гадкою «Сельск-их пленіпотентів» є той сам мотив, який Гушалевиц порушив опісля у своїй поемі: «Панцизвяки»³⁾ — се сатира на панів-добробкевичів, що добивши ся паньства, не тільки не хочуть знати тих, з котрими стояли колись на рівні, але ще й давлять їх беззглядно. Тип такого панка виводить нам Гушалевиц в особі Циганчука — Язовича. Він хоче, що би громада піддавала ся без опоры його забаванкам, а коли мужики сьміють противити ся йому, він ужаває до здавлення їх усяких, хочби й нечесних середників. Дехто із селян улягає справді його брутальности — представителем такого покїрного, боязливого мужика є Петро Скула. І проти таких звертаєт ся автор у словах:

«У нас на мудрое слово глухими:
Вѣрятъ, всѣ вѣрятъ тому,
Кто ихъ неволить, дѣлає слѣпыми,
И всякъ корится ѣму.
Въ спорахъ утробу всю роздвираютъ,
Гине имъ вѣе отцевъ,
Жены и дѣвы въ неволи ридаютъ,
Толпа множится лестцевъ.»⁴⁾

годить ся кривду бодай установою 8-коронного пензу.

Демократичний клуб не домагає ся також знесеня вірилістів в куриї сільській, котрі сей привілей мають на основі табулярної власности. Задержанєм отже давних панцизних привілеїв, поділу землі на табулярну і рустикальну польські демократи заявляють себе прихильниками тих застарілих привілеїв, котрі викликають справедливе огірчене в широких верствах народних.

Таким способом виглядає предлога демократичного клубу про виборчу реформу малою лататиною для замилення очей а не є дійсною реформою, яка відповідає би засадам справедливости.

Хотілиб т. зв. демократи показати себе поступовцями, але коли розходить ся о признанє прав належних рускому народови, о вирівнанє кривди заподіяної на тільки десятилітній давною ординацією виборчою, замовкає їх почутє справедливости, глухне голос їх сумління.

Зазначити також годить ся, що і *Słow polskie*, котре також називає себе органом т. зв. демократії народої виступає проти введеня V-ої куриї, а промовляє за скомбінованєм III-ої і IV-ої куриї способом корисним *pod względem pańdowym* (значить для Поляків) і радо би недопустити до права голосованя неписмених, так якби они виноваті були, що не заложено для них школи, не дано їм просвіти. Консерватисти можуть позавидувати помисловости демократичної *Słow-y polsk-omu*.

Загальний страйк в Росії.

Еще не загоїли ся рани по великій війні на далекім Сході, еще війська стоять в Манджурії, а вже в Росії вибухнула друга війна, далеко страшніша і більша, бо охоплююча цілий край і всіх жителів: загальний страйк.

Почало ся, як звісно, в Москві страйком залізничних урядників і робітників, до яких небагом прилучили ся почтарі і телеграфісти, а відтак робітники всіх фабрик і вкінці магістрації робітники. Нині Москва відтята від цілого світа, ніхто не може ані приїхати ані виїхати залізницею, ані знести ся листовно чи телеграфічно. Мешканцям не стає живности а надто води, бо водопроводи попереривано і впрочім служба перестала їх обслуговувати.

Вістка про московські події зрєволютувала цілу Росію. Зачало кипіти в Петербурзі. Крім страйків, які вибухли по фабриках, важним фактом стали наради першого зїзду залізничних делегатів, на яких ухвалено меморіал в справі жадань залізничного персоналю, а заразом домаганє скликаня конституанти. Вислано дві депутації, зложені кожда з пяти членів, з порученєм

Та побіч таких знайдуть ся поміж мужиками і люди, як ось перший повновласник громади, Закерничний, котрі поставили собі за девіз:

«Погибель тымъ, погибель,
Которы насъ въ бѣду вѣдуть,
Проклятьє тымъ, проклятьє,
Которы насъ бьютъ и гнетуть.
Мы злое злимъ найдемъ воздати,
А будемъ Божой кары ждати.»⁵⁾

Такі твердого характеру та непохитної волі люди зможуть побороти вкінці усі перепони і віднесуть побіду над своїми ворогами, як і селяни поковали Язовича.

(Дальше буде).

¹⁾ Сельс. пленіпотенты, стор. 4—5.

²⁾ Ibid. стор. 9—10.

³⁾ Поэзіи 1879, I. с.

⁴⁾ Сельскія пленіпотенты, стор. 39.

⁵⁾ Ibid. стор. 24.

вручити меморіал міністрови внутрішних справ гр. Віттому і міністрови залізниць ки. Хилково-ви та порішено дождати повороту депутації. Коло півночи вернула депутація, вислана до ки. Хилкова і донесла, що не застала міністра, бо він, прїхавши з Москви, удав ся зараз до Петергофу, щоби цареві здати справу про тамошні події. Однак депутація оставила меморіал з прошенєм о повідомленє про поворот міністра задля устного конферованя з ним, бо зїзд залізничних функціонерів чекав до півночи на відповідь. По повороті депутації, висланої до Віттого, один з її членів здав справу з принятя, якого дізнала. Зборя вислухали реляції з напруженою увагою. Бесїдник розповів, що депутація, яку зараз таки допущено до Віттого, одержала відповідь, що розмова мусить мати тільки приватний характер, що однак Вітте не має нічо проти є оголошеня. Дальше заявив Вітте, що меморіал містить численні жаданя, які в жаднім краю не могли би здійснити ся, натомість багато жадань заслугоє на увагу. В дальшій ході Вітте заявив ся против скликаня конституанти, а се жаданє є очевидно ділом посторонних впливів, а не дійсною потребою залізничників.

Коли не тільки вже поліція не виступає проти самовільних зборів делегатів, але і міністри стають на услуги їх депутації о півночі — то з того вже можна виробити собі понятє як далеко постунив революційно-конституційний рух і як мало остой чус під собою царска абсолютистична власть. Страйк залізничних робітників обняв до тепер міста: Симбірск, Катеринослав, Київ, Смоленск, Воронеж, Саратов, Харків, Симферополь, Ярослав, Нижній Новгород, Курск, Казань, Одесу і цілу пйотрковску губернію, Лдв і Пабяниці, Ковно і Берест. Внаслідок залізничного безробітїя стануло, як доносять з Петербурга, 154.000 возів залізничних на всіх шляхах європейської і азійської Росії. Телеграфічні сіти попереривані майже всюду, а в багато містах здемольовано телеграфічні уряди, так що довгий час не будо можна привернути комунікації. В силу ухвали згадуваних вже зборів делегатів в Петербурзі з д. 23. с. м. нині має вибухнути там страйк на всіх залізницях виходячих зі столиці.

Страйк має перебіг дуже бурливий. Всюди приходить до забурень і проливу крови. В Катеринославі будовано навіть барикади против війська, яке сальвою положило кільканаїцять трупів і ранених.

Польске коло а загальне голосованє.

Вчера відбуло ся спільне засїданє польского кола так соймового, як і до державної ради, на яким вибрано головою гр. Войтїха Дїдушицкого, котрий вразом і зложив справу з діяльности польского кола за послїдний рік. Обговоривши подрїбно справу водних каналів, удержавленя північної залізницї, санації краєвих фінансів, 5 мільонового кредиту для висших шкіл і мелїораций, пільг для Кракова і Львова, справу підвод і достав для війська, заведеня полиции в жандармерії і т. п. врешті згадав про справу наглого внесеня в державній радї за загальним голосованєм, против якого голосувало коло польске.

Над сею послїдною квестією вивязала ся довга а цікава дискусія так з огляду на особи як і аргументи. По пос. Райскім, який звелічав графа Дїдушицкого за знаменитий провід кола і підніє запанувану єдність межі польским колом а опінією краю, виступив пос. Ротер і заквестіонував сю єдність, заявляючи, що так він сам, як і велика часть польскої опінії не годить ся з голосованєм кола против загального голосованя, якому хотїв пособити Крамарж своїм наглим внесенєм. Коли намісник і маршалок признають потребу виборчої реформи, то і сойм піде нині певно за голосом демократичного клубу.

Пос. Козловскій обговорював широко ряд політичних квестій, а вкінці полемізуючи з Ротером, заявив, що хотяй не є противником загального голосованя, то бажав би завести єго за помочию якихсь органічних злук, а не в

формі дезорганізації¹⁾ До чого довело безглядно загальне право голосованя у Франції і Німеччині і до чого довело загальне виборче право в Польці (?), сего не треба доказувати. Оно мусить довести до деспотизму правительств²⁾ і тероризму мас³⁾ — а Поляки не мають багато прихильників ані в бюрократичних сферах, ані в інших сторонництвах — тож мусять в тій справі поступати з цілою осторожностю.

Пос. Гломбінскій противставить жаданю справедливости Ротера народовой і автономічній інтерес, який став би загроженній загальним правом голосованя і прихилив ся до гадки розширеня автономії порушеної гр. Дїдушицким в парламенті.

Пос. гр. Пінїнскій обговорює подрїбно політичну ситуацію у Відні і апробує супротив польского кола против виборчих змін в парламенті.

Вкінці бесїдник ставить резолюцію: «Соймове коло польске, по переведеній дискусії висказує свою цілковиту згідність з політичним становиском польского кола в державній радї в сїй минувшій сесії і піднятою ним обороною житєнних інтересів краю».

Пос. Петелєнц висказує ся що до заведеня загального права голосованя, що є безглядним поклонником загального, рівного, безпосередного і тайного права голосованя в імя ідеї справедливости і рівности горожан супротив права. Пос. Грек обговорюючи виборчу реформу характеризує цяту курию, яко доконечне лихо, впливаюче з фатальної куриальної системи яка унеможливує розумне, поступенне розширенє виборчого права. Коли пос. Дїдушицкий, супротивляючись виборчій реформі в парламенті, вказав на автономічне становиско польскої делегації, то після такої декларації повинні слїдувати діла, іменно: широка реформа виборчої ординації до сойму. Се лежить в народнім інтересі, щоби виборче право соймове було ширше, чим віденське. В сей спосіб сойм набере для широких верств більше значїня, чим парламент. Розширяючи скоро і знатно виборче право соймове, сойм зміцнить становиско віденської делегації.

Пос. Стапінскій промовляв за углядненєм справедливих жадань Русинів і жаданв усуненя виборчих надужить. По пос. Чайковскім, який виступав в обороні кола, промовив пос. Ротер вдруге для полеміки з Козловским і Гломбінским і вкінці заявив, що буде голосувати за признанєм для кола з виключенєм заяви Дїдушицкого против загального голосованя. Пос. Рутовскій стоїть на становиску проєктів соймового демократичного клубу що до розширеня виборчого права, підчеркуючи, що границею того розширеня повинен бути польский національний інтерес, який повинен верховодити над всім. По пос. Менцінскім, який полемізував з Ротером, пос. Бобжинскій полемізує з висказом Грека, немов то якась хмара, якась vis major з він має витворювати конечність заведеня загального голосованя. Бесїдник уважає се автосугґестією, а бачить тільки одну внутрішню vis major: не робити нічо такого, що противило би ся інтересам польского народа, бо той сойм супротив заверухи у Відні, а з другої сторони за кордоном повинен бути остовою польского духа і народowego інтересу. Пос. Грек у відновїдї представляє угорські відносини і погляди більшости партій у Відні та краєвих соймів та міських рад, які становлять зовнішні сили, примушаючі до виборчої реформи. Сойм може тільки тоді стати дійсною народовою репрезентацією, коли опре ся на широких масах.

Пос. Войтїх Дїдушицкий чує ся в обовязку висказати погляд більшости кола. Що до загального голосованя, то сумніває ся, щоби оно дало таку солідарну, таку народову репрезентацію, як нинїшнє соймове коло. Тому більшість кола не могла подїлити одушевленя для наглости внесеня в парламенті за загальним голосованєм, тим більше, що оно було зрадаговане в формі загального, неозначеного порученя правительству. Для держави, в якій польский нарід може свобідно розвивати ся, загальне голосованє може стати отруєю. Вже з пятою куриєю змогли ся національні пристрасти, а що доперва стане ся, коли шовіністичними кличами зе-

лектризує ся маси? Вилічене парламенту є тільки в децентралізації і передаю соймам національних справ. Хотять розбити нашу солідарність кола через загальне голосоване, хотять нас скривдити, непризнаючи належної нам одної третини мандатів і в сій думці я промовляв іменем кола — заявляючи, що уживемо всі средства, якими розпоряджуємо, заким дозволимо на таку кривду нашого краю при загальнім голосованю. (Оплески).

Вкінці ухвалено односторонно резолюцію гр. Пінівського і ухвалено для справ парламентарію скликати окреме засідане кола.

НОВИНИ.

— **Календар.** В пятницу: руско-кат.: Параскеви, Назарія; римо-кат.: Савини муч. — В субботу: руско-кат.: Лукіяна, Евтим.; римо-кат.: Симеона і Юди.

— **О розширене руско-гімназії в Перемишлі.** Згідям пишуть вам: Високоповажний Пане Редактор! Звісна вже з основної статі в Вашій ційній часописі справа переповнення української гімназії в Перемишлі остала доси неполаджена мимо усіх заходів збору учительського і комітету родичів учеників тої гімназії. Позаяк заносить ся на се, що справа основана філії при видимій нерахильності власній шкільних уряде хотяйби через се, що у нас мож винаяти помешканє лише від 1. падолиста і від 1. мая, а 1. падолиста недалеко, тому комітет родичів учеників тої гімназії звернув ся телеграфічно до міністерства просвіти. Відпис телеграми подавмо в залученю з тим, що если она не поможе, то родичам не остане нічо иншого, як зречи ся проблематичної користі науки в таких условиях і заборонити своїм дітям ходити до школи, поки ті неможливі відносини не уступлять.

Телеграма звучить:

Високе Міністерство просвіти. Відень. Друга (руска) висша гімназія в Перемишлі від пяти літ терпить великий недостаток убікацій. Уже в 1900 році не вистарчало число розпоряджальних салів шкільних для всієї шкільної молодіжи, так що фізикальний кабінет, рисункову салю, бібліотеку учеників мусіло ся обернути на викладові салі для клас. Коли в 1900. року число учеників виносило ледви 500, в 1902. р. 650, а сего року дійшло оно до 780, то число шкільних салів остало таке саме. Попередного року числили оба відділи I класа по 75 учеників, V класа 72, VII кл. 63 учеників, а прочі класи, хоч мали також по 40 до 60 учеників, то містили ся в дуже малих салях о 25 до 60 квадратних метрів площі. Аби тому зарадити, звертав ся учительський збір кілька разів до краєвої ради шкільної у Львові з представленнями, але на жаль без успіху. Сего року зріє сей лихий стан до неможливости, бо коли число учеників піднесло ся о 77, то число відділів остало то саме, так що приміром V класа числить 78 учеників, а прочі класи по 60 з горою, а лише одна класа має понизше 50 учеників. Наслідком сего припадає на одного ученика пересічно ледви $3\frac{1}{2}$ кубічних метрів воздуха. Се став ся ще замітнішим, коли зверне ся увагу, що III кл. польської гімназії в Перемишлі з 68 учениками поділена на два відділи, як взагалі в польській гімназії в приближеню нема такого переповнення. Ті обставини загрожують здоровлю як учеників так учителів і роблять неможливою правильну науку. Підписаний комітет іменем родичів учеників як також збору учителів гімназії не поминув і сям разом просити краєву раду шкільну о зараду. З огляду, що се остало без успіху, комітет уважє своїм обовязком, звернути ся до Високого Міністерства з пильною просьбою, ласкаво взяти в оборону здоровле шкільної молодіжи і їх учителів і скоро зарядити відповідні средства. — За комітет родичів учеників: *Чехович*, радник висп. краєвого суду. *Др. Кормош*, адвокат. *Стрийський*, крїшоланин. *Борис*, властитель реальности. *Гінілевич*, декан. *Захарясевиц*, парох.

— **Конференція єпископів** відбула ся вчера у Львові у архієпископа Теодоровича. В конференції взяли участь: митрополит Шептицький, архієп. Більчевський і Вебер, єпископи Чехович, Хомишин, Пельчар, Фішер і Новак. Конференція тривала від 9. год. рано до 1. в полудни, а потім по обіді у архієп. Теодоровича до 8. години вечер.

— **Пожарний „Сокол“ в Тетевчицях**, камінецького повіта, засновано на статуті львівського „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут.

— **Примірний вїт.** З Березовиці великої коло Тернополя пишуть: Дня 7. жовтня відбули ся в нас вибори вїтца; вибрано знов Дмитра Дебельського а заступником Михайла Волинця, хотяй орда кацанска кракала як воронята, щоби

їх сквнуги; кацани ставили свїх, а то людии таких, що аж сміх пис ти. Дмитро Дебельський при виборах, прирік громад, що буде на далі єновив ся свої обовязки, а на другий день в читальни визвав громадску раду, щоби всі радні дали слово чести, що за єго урядованя не будуть в корчмі пити. За єго урядованя розширила ся у нас каца громадска і шпихлір, на користь громади виставив пивовар і машину до робленя дахівки, прибудовано школу для IV. класи, молодіж не пустє, а всюда видно гарні порядки.

— **Іменованя.** Управитель міністерства просвіти переніс Йосафа Крукевича, окр. інспектора шкільного в Городенці, на таку посаду до Печеріжана. — Краєва рада шкільна затвердила дійсного учителя рим.-кат. релігії кс. Володєя, Когуского в гімназії в Стрию в учительськїм званю і надала єму титул професора, а дійсного учителя Едварда Левка в Золочеві затвердила в учительськїм званю і надала єму титул професора; — іменовала заступниками учителів в гімназіях: Альфр. Райха в Стрию, Стан. Ватковського в Самборі, Івана Мариняка в П. гімн. у Львові і Володимира Менциньского в Сяноці.

— **Подвійний податок.** „Подільський Голос“ доносить, що в Збаражчині відують многих податників платити втретє податки з перед кількнайцять літ селя хто не викаже ся квітмо заплати. Причиною до того було, що податковий урядник Дудзінський через 20 літ фальшиво висував в книги заплачені податки, се є менше, як на квітах видаванях податникам. Коли маніпуляції Дудзінського викрито, почало ся стяганє ренгуючої квоти податків. А що наш мужик часто може згубити свисток наперу з потвердженням заплати цілого податку — бо впрочім хто би там складав зперед кількнайцять літ свисток наперу — тому телер маюг мусить платити податки в друге.

— **Курси деревлених виробів і металевої орнаментики в Вижицях** на Буковині, про що ми свого часу писали, входять небагом в житє, як лише затвердить їх буковинський сойм. Переведенєм сего діла заняв ся директор промислової школи в Чернівцях п. Кольбенгаєр, котрий предложив краєв. видлови, а сей соймови звіт до затвердження. В звіті своїм подав п. Кольбенгаєр, що він на порученє ради промислової вів при помочи студ. прав Баліцкого переговоры з 3 майстрами, т. є. Василем Шкарбляком з Яворова, Марком Мегеденюком з Річки та Василем Девдюком із Старого Косова, які згодили ся радо уділяти науки в маючий ся заснувати школі за винагородою по 140 К місячно. Наука мала би тревати від 15. жовтня до 15. цвітця що року, а цілий час тренія науки має виносити 3 курси. Окрім науки згаданах предметів, яка буде тревати 5—7 годин денно, буде відбувати ся ще також наука читаня, писаня і рахованя через 1—2 години денно. При приймаю до школи належить передовсім прицматися незможних мужицких синів. Максимальне число учеників виносить 20. Місячні стипендії для них мали би виносити 20 К, якіб евентуально можна знизити до 15 К. Одни з заангажованих майстрів-учителів зробив проєкт, щоби до науки в школі допущено також 4—5 дівчат в віці від 12—13 літ, що п. Кольбенгаєр полишав евентуальному узглядненю кр. вид. Наука мала би відбувати ся в 3 групах, кожда по 6—7 учеників. Майстри учителі заключили контракт на 3 роки з 3 місячям виповідженє з обох сторін. Адміністрація школи радив п. Кольбенгаєр коручити народному учителєви, який уділяв би також науки читаня, писаня і рахованя. Той учитель мав би також зладити плян науки і інструкцію для адміністрації школи. Контролю над школою треба би повірити одному з фахових учителів державної школи промислової. Він би був обовязаний інспекционувати єї принайменше 3 рази на курс. Візниця подає п. Кольбенгаєр у своїм звіті кошти удержаня курсу в квоті 8400 К. Краєвий виділ Буковини винаяв на школу хату в Вижицях і поручив адміністрацію тої школи надучит. Гр. Туркевичови. Наука в тів школі буде відбувати ся в рускій мові.

— **3 перемискої єпархії.** Презенту на парохію Прилуки одержав о. Мелетий Гробельський. До канонічної інституції на парохію Лине завізваний о. Роман Стеців. Розписано конкурє на отсі парохії з речинцем до 30. падолиста 1905: 1) Ветліна, деканату балигородского, 2) Горянка, дек. балигород., 3) Криве коло Тисної, дек. балигород., 4) Лопинка, деканату балигор., 5) Жабче мур., дек. белзкого, 6) Долина, дек. біцкого, 7) Дієстрик дуб., дек. жукотиньского (право патрона спочиває), 8) Лімна, деканату жукот., 9) Береги гір, дек. затварницького, 10) Хміль, дек. ватваря (право патрона спочиває), 11) Тарнавка, дек. канчуцького, 12) Михайлівичі, дек. комарняньского, 13) Радруж, дек. любачівского, 14) Крукиничі, дек. мостиского, 15) Грушатичі, дек. нижжанківского, 16) Улазів, дек. олешицького, 17) Малковичі, дек. перемиско-загор., 18) Хідновичі, дек. перем.-загор., 19) Баранчиці, дек. самбірського, 20) Блажів, дек. самбірського, (патрон прив. і

Ел. Ордин), 21) Білич гор., дек. старо-самбірського (надава свободного), 22) Біличі дільні, дек. старосамб., 23) Свидник, дек. старосамб., 24) Токарня, дек. сянїцького, 25) Порудно, дек. яворівського, 26) Ясель, дек. яслпского. Речинєць розуміє ся в сей спосіб, що поданя до дня 30. падолиста 1905 мають бути в дотичних урядів деканальних предложені єп. Консисторії. Поданя не-заосмотрені в потрібні залучники передовсім в свідочтво з іспиту конкурєсового як і такі, котрі би до 30. падолиста 1905 не вилинули, будуть звернені безуспішно.

Всячина.

— **Земля на продаж для хліборобів!** Під містом Коломия є до розпродажи (парцеляції) кількасот моргів добре справленої видатної землі, рибний ставок і малий млин. Хто хоче купувати тої землі, нехай зголосить ся лично або письмом до д-ра Стефана Федака у Львові (ул. Сикстуска ч. 48, або д-ра Леся Кульчицького в Коломїї в Народнім Домі).

— **Перший сніг.** Зима сего року наступає скорше, як попередними роками. Уже від кількох тижнів доносять з ріжних сторін про сніги. У Львові падав сніг від вчера вечер цілу ніч, а нинішний день застав цілу околицю Львова вкриту срібним, сніжним покривалом, яке до вечера розлізло ся в чорне, грязке болото.

— **Незгода на російськїм дворі.** З причини недавного повінчаня вел. кн. Кирила Володимировича з вел. кн. гескою Мелітою прийшло до острого непорозуміння між царем а вел. кн. Володимиром. Як звісно, в кн. Кирила вичеркнено з армії, а цар мав намір відобрати єму належні яко великому князєви апанажі. Вел. кн. Кирило поїхав тоді до Петербурга, аби царя переуросити, але не пропущено єго до царя на авдиєнцію. В кн. Володимир, стрий царя, написав до царя лист з заявою, що зложить всі свої уряди, если єго син втратить апанажі і не дістане ся до царя на авдиєнцію. Наслідком сего письма вел. кн. Кирилови заповнено апанажі на дальше, а до авдиєнції таки єго не припущено. З тим поїхав він за границу до жінки. Між царем а вел. кн. Володимиром настали напружені відносини. Цар має їх зладити тим чином, що надасть єму у військових справах висшу власть, як доси мав.

— **Родимці! Памятайте про бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятині,** яка удержує убогих учеників реальної школи.

Телеграми

з дня 26. жовтня 1905.

Християнія. Правительство має предложити штотрігови внесєне о уповаженє кабінету до переговоров з данським королевичом Каролом о приняте норвеської корони, але від условиню, що загальне народне голосованє попре сей внесок.

Льондон. Король поручив, аби англійське посольство в Токіо перемиєне на амбасаду.

Відень. W. Allg. Ztg. дізнає ся, що бар. Феррарі по приняту депутації будапештєнского округа виборчого, подасть до відома свою господарску програму, а іменно що до будови залізниць і водних доріг.

Галицький сойм.

О год. $\frac{1}{2}$ 12. розпочав ся сойм відчитанєм спису петицій, з яких деякі підіпрали послі промовами. Між відчитаними внесєнями находить ся проєкт польської демокрації о виборчу реформу і внесєне пос. Кремпи о злуку двірського обшару з громадою. Інтерпелляції внесєно 14.

Відтак мотивували свої внесєня: пос. Буйновський в справі признаня народним учителям дорожняного додатку о 25% від р. 1906; ректор Глюзівський в справі заведеня шкільних лікарів в гімназіях і семінариях; пос. Вуршт в справі дезінфекції старих річій, що ідуть до торговлі; а пос. Гноїнський в справі зятягненя позички на цілі будови доріг. Всі ті внесєня відіслано до дотичних комісій. Год. 1. по полудни — засіданє триває дальше.

Надіслане.

Адвокат Др. Стефан Федак
у Львові

пошукує рутинованого конципієнта по можливості з правом субституції. (2-5)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. листопада 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білетом на фотелі, ложі і рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосен, які ждуть коло Віденської Каварні.

Церковне світло

з маркою «Свясителя» або «Salvator» правдиве стеаринове (мільове) одно з найлучших є біле, тверде, не копить і не сливає.

Дуже поручає ся:

I-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.

II-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.

Стеаринове з маркою „Apollo“

I-а „Apollo“ церков 80 злр., столове 76 злр.

II-а „ „ „ 70 „ „ „ 68 „

За 100 кільогр. (кромі транспорту 3 кр. від кгр.) опакowane даром. Висилає для церков на 3-місячний час заплати (за готівку ще 2% опусту). Торговля світла церковного

Евгена Мартинця

у Львові

пл. Унії Берест. 5.

Склад товарів церковних

багато заосмотрений в найновіші ризи, лампи і всілякого рода сосуди церковні поручає

Достава

Товариство зареєстроване з обмеж. порукою в Станиславові ул. 3-має ч. 4.

Принймає ричи церковні до направи, чаші до золоченя в огни і відсилає посвячені. Всього добірає і дешево. На жадане виготовлює ся фелони грецької форми (після куренди С. Е. Впроеосвяч. Митрополита). Образи на полотні і блискі, до олттарів, іконостасів, сальонів.

Другий відділ торговельний

посередничить в купні і продажі машин, збіжжя т. д. — Поручає січкари, млинки і інші машини різніччі і господарські; славні машини до шиття «Вікторія» одинокі з рускими написами і поученнями.

Принймає замовлення на вино, солонину, полотна, суперфосфати і достарчає все по цінах фабричних.

Всякі замовлення залагоджує ся без проволочки.

— Дохід на запомоги церков і народні цілі. —

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том „Історії України-Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

Мужки COPIE можна набувати в „Сонільській Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

принймає вкладки до опроцентовани на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентний; для ошадження коштів послідки можна присилати гроші чеками Щадницької поштової; вкладати може кожний, навіть і вчлени; на жадане звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідження (за ескотом).

ПОЗИЧКИ уділяє «Джістер» своїм членам на 6 прц. ссилату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекки або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до «Джістра».

Членами можуть бути тільки члени забезпечені в «Джістрі».

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотелер уділів «Джістер» на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки: 1,783.673 К.

Удїли членів: 133.117 К.

Ф. резервовий і ин.: 26 576 К.

Позички уділені: 1,616.402 К.

Цінні папери: 123.627 К.

Львоваці: 169.456 К.

На рах. біжучим: 81.938 К.

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення

пронизії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

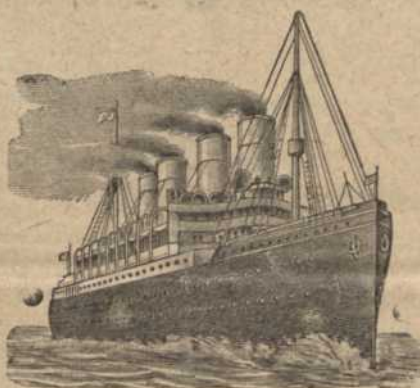
Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповідане з льотерійних пригод. — — — — —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Америки і Канади

перевозить найдешевше і busидно

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЕ

у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнціма
8:15	з Самбора, М. Тяборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина,
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе		Заліщик
10:35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	11:10	до Белзці, Сокала, Любачева
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,
11:55	з Підволочиск, Гусятин, Копичинець, Козови		Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятин
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керез-
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кі-		мезе
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Гр-	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
	малова, Гусятин, Копичинець, Козови	4:10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
3:45	з Стрия,	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
4:32	з Яворова	5:50	до Коломиї, Жидачева,
5:00	з Сокала, Белзці, Любачева	5:58	до Яворова
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнціма		
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Нопоселши	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	7:30	до Рави рускої
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:05	до Перемшля Хирова, Івонича
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичи-	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучапи
	нець, Заліщик, Скали, Івана пустога, Гусятин	10:55	до Самбора, Хирова, Законаного
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:05	до Підволочиск
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги		Івана п., Скали, Гусятин, Потутор
	на дворець „Підзамче“	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
7:00	з Підволочиск, Одеси, Бродів	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	2:51	посп. до Іцкан, Калуша
3:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик,	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
	Потутор, Івана пустога, Скали, Гусятин,		з двірця „Підзамче“
	Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
	Чорткова, Заліщик, Івана п., Скали, Гусятин	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
10:02		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-європейский різнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12. год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано об'єдено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містивім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавемана ч. 9.